

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Focea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un șir garmond:
o dată 14 fil., a doua oră
12 fil., a treia oră 10 fil.

Tot ce privesce focea,
să se adreseze la »Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unității«

in
Blas.

Focea bisericescă-politică.

Anul XI.

Blas 7 August 1901.

Numărul 36.

„ . . . PĂRINTE!“

(+) Ast fel își agrăește creștinul nostru pe preotul său: *Părinte!* Și în acest unic, dar fermecător cuvânt, se cuprinde și programul, scurt dar cuprinzător, pe care fie care preot român ar trebui să-l aibă vecinic înaintea ochilor săi.

Părinte! E cuvântul fiului către tatăl său. Mai mult: e cuvântul fiului *sufletesc*, către părintele său *sufletesc*. Și pe cât mai superior, și mai prețios este sufletul de cât trupul, pe cât mai sublimă este renașterea sufletescă, de cât generarea trupescă, pe atât mai măreță, mai sublimă, mai sfântă este legătura ce desemnează cuvântul *părinte*, când el resună de pe buzele credinciosului popor român la adresa preotului său.

Preoți români, gândiți-vă și răsgândiți-vă la însemnătatea faptului, că vouă sute și mii de *fiți ai neamului românesc* vă zic: *Părinte!* Părinte sfinte!

* * *

Trecem prin timpuri serioase, foarte serioase. Ori de privim starea clerului și starea bisericii noastre în general; ori de ne aruncăm privirea asupra situației peste tot a poporului nostru în această țară, în lupta ce decurge între popore și partide, luptă ce acuși are să se mai înflăcăreze încă; ori, în fine, dacă ne îndreptăm privirea și mai departe peste frontierele țării, sau peste marginile înguste ale *presentului*, și din faptele și simptomele surprinzătoare ce se ivesc pe terenul politicii mari, căutăm a întrezări viitorul; — în tot cazul trebuie să ne convingem de serioșitatea gravă a timpurilor ce străbatem. Și ori din care punct de vedere am contempla situația, în mare sau în mic, a poporului nostru, trebuie să recunoștem, și toți recunoștem, marea importanță ce o are preotul român în mijlocul poporului nostru, și influința hotărâtoare ce el o poate exercita, în o parte ori alta, spre bine ori spre rău, asupra sortii noastre ca popor.

Scim și o simțim cu profundă durere, cât de grea și miseră este starea materială a preoților români, și cu deosebire a preoților bisericii noastre. Înțelegem deci pentru ce astăzi cu deosebire preoțimea se preocupă de chestiunea îmbunătățirii stării sale ma-

teriale. Noi înșine cu totă inima și din toate puterile noastre vrem să contribuim și să conlucrăm spre acest scop îndreptățit și bun. Dar să nu uităm, nici unii, nici alții, că chestiunea stării materiale nu e *prima* problemă a noastră. Că mai pe sus de chestiunea aceasta, ce se impune de alt fel cu necesitate, mai sînt multe altele, cari se impun cu absolută și categorică imperiositate.

Sînt sêraci preoții nostri, e adevărat, dar au fost când-va și *mai sêraci*, *mult mai sêraci*, și totuși de dragul îmbunătățirii stării sale, nici când n'au abzis de ași împlini chemarea lor, în așa fel, ca poporul întreg cu dragoste și alipire fiască să-i cheme *părinți*; în așa fel ca istoria întregă a nêmului nostru să întraurască pe paginile sale *cuvîntul*, ce exprimă adevêrul despre rolul preotului român: strălucitorul „*părinte*.”

Laudă Domnului Dumnezeu, că și astăzi preoțimea noastră este la înălțimea chemării sale, și aduce și astăzi, ca și în trecut, toate jertfele de muncă și abnegațiune, ca să rămână și să fie ce a mai fost în decursul veacurilor: *părintele poporului*.

Părintele acelor sermani și amăriți țerani români, cari susțin, ca pētra din temelie, nêmul nostru românesc și biserica noastră. Părintele acelor milioane de oprimați, oropsiți și impilați, cari cu jertfe de sudori și de sânge susțin țara și domnia stăpânitorilor. Părintele acelor masse de popor, cari pe lângă sarcinile grozave, ce li se impun de sus, mai suportă încă atâtea alte miserii, cari nasc din ignoranță, și viețuesc din întunec și patiml.

S'a năpustit asupra poporului nostru în unele părți puhoiul jidovismului, care pōrtă cu sine vițiile beții, și toate mijlocele de corupțiune și stōrcere, ce îi sînt proprii. S'a năpustit străinismul, cu toate momellele, ce au de scop desnaționalisarea. S'a năpustit ciurma necredinței, ce vestește resvrătirea contra bisericii și lăpêdarea de tradițiile nêmului și lăpêdarea de cuvîntul etern al adevêrului dumnezeesc.

Și în mijlocul atâtor nenorociri, atâtor năpăstuirii, preotul trebuie să fie sentinela neadurmită a poporului. În potopul acesta de miserii preotul trebuie să fie părinte, părinte bun, apărător, vindecător, alinător.

* * *

Nu-i mirare, dar e extrem de trist, că ici colo preoții își mai uită de chemarea și datoria lor. Aleșuirile sînt nenumărate și dușmanii, ce caută să înghită poporul sînt mii. Dar totuși nu-i iertat, nu-i permis, ca preotul să-și uite datorințele sale superioare. Cu propria sa zolire, cu paguba intereselor sale personale, în disprețul tuturor ispitirilor amăgitoare, cu pericolul însuși al vieții sale, preotul trebuie să stea la postul său de pază lângă poporul său credincios. *Părintele trebuie să fie de pază lângă fiți săi*. E legea firei, și e porunca lui Dumnezeu!

Unde nu e așa acolo dușmanii ajung de asupra. Acolo poporul se înstrăinează de preot, biserica se derimă, nêmul pierde. Și acolo vina preotului nu rămâne nepedepsită de însuși prea dreptul Judecător.

Preoți români, Părinții poporului, nu uitați cu nici un preț, cu *absolut* nici un preț, de poporul vostru!

Timpurile sînt grele, ispitirile mari și numêrosê. Fiți tari, cu spirit neînfrânt, părinți adevêrați, cu cuvîntul și cu fapta!

Câta vreme preoțimea va sta în strînsă alipire de popor, fidelă chemării sale dumnezeesti, și sōrtea ei va fi bună, și cu toții vom putê nădăjdui o sōrte mai bună, și ca biserica, și ca popor.

Părinți ai poporului, socotiți înaintea lui Dumnezeu acestea și intru sufletul vostru, și veți vedê că este cu adevêr!

Neînțelegere între preot și învățător.

— Am pomenit nu odată, cât de dezastrōse sînt pentru comunele bisericesci neînțelegerile dintre preot și învățător și ce urmări dăunaciōse pot avê chiar asupra poporului țaran. De data asta sîntem din nou nevoiți să revenim asupra acestei triste aparițiuni. Și prilej ne dă o corespondință primită din Bicz, o mare comună politică cu 6 preoți, 4 învățători și mai mulți alți inteligenți. Are dreptate corespondentul, când accentuază, că certele dintre acești cărturari sînt folosite și pândite de dușmanii nostri, de aceia, cari doresc cu impaciință să pună laba pe averea bietului țaran „pentru ca să instrăineze pe popor de conducătorii săi naturali, să-l corumpă datinele străbune, credința și caracterul de creștin și de român, pentru ca apoi cu atât mai ușor să-l pōtă face neputincios.”

Nu credem, că mai e de trebuință, să accentuăm, că si acum, ca și în trecut, preotul mai ales și apoi învățătorul, au strictă

datorință, de a griji de sörtea țeranului. a-l feri de primejdii. a-l lumina și a-l îndemna spre progres. deșteptând în el conștiința de sine. Și mai ales colo la marginea țării, la frontiera României. fie acești doi factori importanți: preotul și cu învățătorul în bună înțelegere. în armonie lucrând și dând pildă fraților din România liberă, că deși apăsați și restrinși în libertatea acțiunilor, ei sciu să afle căile și mijlocele cele mai potrivite cari să ducă la înaintare.

Un lucru ne dore, că certele aceste nu sînt casuri sporadice, ci din potrivă le află adese prin satele noastre.

Să sperăm, că cei interesați vor afla de sosit timpul, să începă o altă viață mai armonioasă și ast fel mai roditoare.

Când se certy păstorii, lupii sfășie oile.

Și noi nu-i permis să pierdem pe nime, căci și așa sîntem destul de puțini.

Revistă politică.

Afaceri interne. După expirarea vacanțelor de vară, Marți s'a ținut prima ședință a parlamentului. După deschidere a venit îndată pe tapet chestiunea Bánffy. Afacerea cu darea în judecată a ministeriului Bánffy, va rămâne probabil baltă. Cererea de acum a fost predată comisiei petiționare. Când va face comisia acesa ceva propunere asupra ei, nu se scie, după ce ministrul president a comunicat dietei, că a propus Maestății Sale disolvarea parlamentului și escrierea de nouă alegeri. După cum scriu foile din capitală disolvarea dietei se va face la 9 Sept. n. ér în primele zile ale lui Octobree se vor face noile alegeri, cari cu toate promisiunile guvernului și cu judicatura curiei, nu vor fi mai curate ca

mai înainte. Chiar foile ungueresci, se înțelege cele opoziționale, au început deja a se plânge, că s'au și început presiunile pretorilor în favorul candidaților guvernamentali.

Ca o notă curiosă a situații dăm scirea publicată de „Egyetértés“ după care, marile manevre contemplate a se ținé la Pécs, au să fie contramandate și în locul lor se va mobilisa armata pe la frontiera română și sêrbă. Scirea acesta stă în legătură cu concentrările rusesci la Prut, și nu pare a merita creșemint, după ce pregătirile la Pécs is pe sfirșite și după ce e sigur, că va lua parte la ele și prințul moștenitor al României.

Franța. Un conflict destul de serios a erupt între Franța și Turcia. O societate franceză avé în întrepindere dourile pe un timp determinat. Și fiindcă investise o sumă de aprópe 45 mil. i-se asigurase anumite drepturi. Drepturile acestea. în timpul din urmă i-s'au restrins. Ambasadorul francez a protestat la Portă dar protestele sale n'au avut efect fapric. Urmarea a fost, că la urmă s'a vedyt nevoit a părăsi Constantinopolul prin ce s'au întrerupt legăturile diplomatice. Purtarea Turciei în afacerea acesta dá de gândit, cu atât mai mult, cu cât toti ministri reprezentanți pe lângă Portă au recunoscut dreptatea cererei ministrului francez.

România. Ziarele de dincolo nu încetéză a se ocupa cu propaganda rusescă, ce se face acum pe față în România, prin ziarul ruso-francez ce a început să apară la București. Visita Țarului în Franța, se zice, că e menită să apropie pe

francezii de germani în paguba monarhiei austro-ungare, a cărei influință în Balcani, va fi ast fel tare sdruncinată. Peste tot se observă o schimbare a politicei rusesci, care nu póte fi trecută cu vederea de bărbații serioși din România. Totul tinde a nimici simpatiile față de tripla alianță și a ajunge la o alipire mai intimă față cu Rusia.

Transvaal. Zilele trecute un tren englez a fost aruncat în aer de Buri. Cu prilejul luptei incinse în apropierea călei ferate au cădut mai mulți englezi, între cari un locotenent-colonel.

Anutimpul ce domnesce acum în Africa sudică e priincios pentru Buri. E sezonul ploilor torrențiali, a ruperilor de nori și a esundărilor. Buri, cunoscuți cu locurile și dedați cu de acestea, folosesc timpul pentru repaus și pentru aprovizionare, și în vreme ce trupe întregi de englezi sînt trimise acasă, ca incapabile de luptă, soldații buri se înmulțesc prin ajutoare noué primite de la Olandezii din țara Cap.

Correspondințe.

Sfințirea bisericii din Santău.

De lângă rerul Sêlagiului 20 Aug. 1901.

În 11 Aug. s'a făcut consacrarea solemnă a noué edificatei biserice în comuna fruntașe Santău, care este sediul protopopiatului T. Sărvad. în diecesa Gherlei.

Acesta comună situată în marginea Sêlagiului spre apus, este locuită de mai multe confesiuni, între cari Români gr. cat. numără 1138 suflete. rom. cat. 448, calvini reform. 336 și 87 evrei.

Feuilleton.

O SCRISÓRE.

Mé întreb de multe ori, de ce nu rup cu lumea mare, de ce gândurile mele mai trec hotarul pleșuv al satului méu. Tot de una am fost slab în fața altora. De ce te folosești chiar tu de acesta scădere? De ce faci să cuget, că mai este lume și afară de micul méu sat. Nu mai am dor de lume, ași blástama-o și uri-o, dacă, altarul cărui servesc, nu mi-ar porunci să iubesc și pe dușmanii mei. Cei réutăcioși sînt dușmanii; trébue să-i ierți, să le vrei binele și dacă ți-au pálnuit sufletul să arunci cu pâne după ei. La ce să și uresc lumea când ea a murit. Lumea de acum a o lume mică. Țaranii mei au o inimă atât de bană și simțitoare; iubirea lor o résplătesc cu iubire. Și totuși se pare, că nu am tăria, ce ar trébui să aibă servitorul altarului. gândești, că nu sînt scuturat de ajuns de durerile vechi; se pare, că toate lucrurile oficiului méu de păstor sufletesc le îndeplinesc cu un fel de silă și nu cu deplină dragoste și zel apostolic. Nu e căldura ce ar trébui și ași voi să fie în ele, ast fel nu simt nici bucuria, nici mângăerea zilnică, ci aprópe aceeași silă și greutate

lăuntrică ca și în vremile de mai înainte. Viu mé simt numai când cetesc manuscrisele, cari imi păstrează visele tinereței, durerile trăite și toate ideile ce mi-au agitat o dată sufletul idealist. În ochii lumii vóstre, o jurnaliștilor, póte, că aceste file scrise nu ar avé nici un preț; și chiar teama, că vor fi batjocurite, de vre-un redactor caprițios, m'a îndemnat să le ascund, ca un avar comóra, de ochiul străin.

Am întrerupt scrisul, fiind chemat cu sfînta grijanie la patul unui greú bolnav. Am alergat întrun suflet. Bolnavul nu a fost chiar așa de réu, pe cum mi s'a povestit și cum imi închipuiam eu. La reîntórcere, mi-a părut chiar bine, că nu întilnesc pe nimeni în curte și prin odăi. Lipsia și Emilia paznicul blînd, și doctorul méu înțelept. Este atîta dragoste și blîndeță în muncă ei de a mé vedé întreg și sănătos la trup și gândire. Drumul și căldura mé obosise, doream recórea odăii mele favorite, liniștea bibliotecii, cum o numesc eu, și imi place ca ast fel să o numescă toți ai casei. Biblioteca? Numele cel puțin face să nu-i simt lipsa; căci totul se reduce la nesce cărți din anii de școlă, câte-va colecții de jurnale vechi, circulare și instrucții episcopesci, nesce cărți rituale, 2—3 autori favoriți și . . . manuscrisele mele. Ajuns în bibliotecă, am început din nou resfoirea manuscriselor mele. Am resfoit mult, și ceteam la întâmplare. În clipe, trăiam zilele de mai înainte, simțiam

senzațiile, durerile și bucuriile raré ale trecutului méu. Rînd pe rînd slăbea góna resfoitului și ochii pierdeau rîndurile scrisului . . . Eram rob gândurilor ce-ți povestesc numai de dureri și nemulțumiri, ce te fac să fi așa de plictisit și obosit de tine și de ai tói; să nu afli razim muncii tale și nici ținta zilelor de acum.

— Érași visezi! Zise Emilia intrând cu fața înbușorată Am nevoe de nesce hîrtii. . . Ah vedy aici; și alătura de câte-va jurnale, adună toate manuscrisele mele împrașciate

— De altă dată numai împle masa și casa cu hîrtii de acestea, ce nu-s de folos aruncă-le la coș.

A eșit grăbită. Manuscrisele mele! comóra viselor și durerilor mele icóna sufletului méu sbuciumat!! Unde sîntezi?! S'a dus, și mi-a lipsit tăria să-o opresc. Mi s'a făcut negru înaintea ochilor. Numai puteam zice nimic, dor ea le a înșirat în rîndul celor pentru coș. Câte clipe de durere, câte nopți de nedormire, până ce le-am scris, până ce am depus în ele totă lumea visurilor mele, și cu câtă patimă egoistă le păzia și venera bietul autor fără noroc, ca lumea să nu-și póta bate joc de durerile mele, schimbasesc-mi pe autor în lumea cetitorilor. Și acum, în prezența mea, au fost duse la nimicire. Emilie! Emilie!

Ce sa-ți măi scriu? Sînt zăpăcit cu totul. Nu sciu și nu afli nimic

„APA MINERALĂ (AMARĂ) FRANCISC IOSIF“

este unicul purgativ-natural și plăcut la gust.

Cele două confesiuni își au biserici zidite din material solid și în centrul comunei. Românii înse. de sute de ani, aveau o biserică de bârne, așezată cam la capătul satului — atestând pururea despre timpurile feudale de tristă pomenire pentru poporul nostru, căruia îi era interzis a-și ridica o casă de rugă la loc mai deschis în comună.

De mulți ani i-a muncit dorul pe Românii gr. cat. din această comunitate biserică de a avea o casă de rugăciune — vrednic locaș maestărit dumnezeescului ei întemeietor, care să corăspundă numărului sufletelor, cerințelor etice și igienice și să fie așezată în comună la un loc mai ales.

Dorul ferbinte a inimii lor s'a împlinit, căci în ziua sus amintită, biserica cea nouă a fost sfințită și predată destinațiunii sale.

Despre festivitățile frumoase cari au decurs la sfințirea acestei biserice, dorește da samă în următoarele.

Sosirea delegatului episcopesc.

După terminarea cu edificatul acestui templu mareț, parochul locului, ca tălcuitor orinței poporului său, a rugat pe Escelența Sa Dl. Episcop diecesan, să binevoască a sevăși în persoană actul sfințirii. Bucurie mare s'a lătit printre poporul din comună și împrejurime, că vine mai Marele bisericii di diecesa noastră, a sfinți biserica din Santău. Și nu fără temei oftăză poporul ași vedea pe preasfințitul Arhierieș, pentru că de la feclitul Grigorie Maior în coce, nici un Arhierieș nu a cercetat acestea locuri.

Escelența Sa, din cauză de hólă nu a putut veni și pentru efectuarea acestui act mareț, a binevoit a delega pe vrednicul Domn canonic, Reverendissimul Ioan Georgiș.

În 10 Aug. după servițul însăratului, în funte cu dl. protopop Demetriu Coroian, ca paroch al locului, mai mulți preoți trac-

tuali, inteligenți și un număr însemnat de parochieni, a ieșit la gară întru întâmpinarea delegatului episcopesc, care a venit însoțit de veteranul protopop Tóder Pop de la Ortelec, și alți domni preoți, ce i-s'a asociat pe cale.

Pe peronul garei a fost întâmpinat din partea protopopului prin o vorbire frumoasă, dând expresiune bucuriei generale, ce simte poporul, și simțim cu toții, când putem saluta pe acestea plaiuri mărginașe pe cel ce e trimis a sevăși un act de mare momentuositate pentru credincioșii acestei parochii.

Dl. delegat episcopesc, prin o vorbire dulce răspunde, că onorurile ce i-s'a făcut, le privește ca manifest de reverință către Escelența Sa Dl. Episcop diecesan, din al cărui mandat a venit și mulțumesc pentru iubirea cu care se vede cuprins din partea poporului și a conducătorilor săi.

După aceste se îndreptă cu toții spre locuința protopopului.

Actul consacării.

În dimineața zilei de 11 Aug. cete de popor undulău stradele spațioase a Santăului, cu deosebire, aceea ce duce de la biserica veche la cea nouă, formal era îndesuită.

La 8 ore s'a început serviciul mâncatului în biserica veche, după finitul căruia, protopopul-paroch al locului, în cuvinte doioase a luat rămas bun de la „mama dulce” cum a zis, care în curs de 300 ani a fost adăpost de mângăiere poporului, loc de rugă la mai multe generațiuni ce s'a pândat și în care dinsul a servit ca preot 27 ani.

După vorbirea frumoasă, care a stors lacrimi, s'a început procesiunea, la care a luat parte cam 6—7 mii suflete, de prin comunele din apropiere și din depărtare.

Pe cale, sub decursul procesiunii spre biserica cea nouă, a cântat alternativ corul vocal din loc, corul instrumental și cel vocal din Hatvan.

Ajunși la biserica nouă, după depunerea sacrelor și a sacratelor, după binecuvântarea apei și după îndeplinirea ceremonialului prescriș de către rital nostru la acest fel de ocaziuni, s'a oficiat sf. liturgie, pontificând delegatul episcopesc, cu asistența a 14 preoți.

Deși năduful era abia suferibil, serviciile sacre au decurs cu pompa proprie ritalului nostru și în ordine esemplară. La finea liturgiei Dl. delegat episcopesc a roștit o frumoasă și instructivă predică. După acestea, biserica consacrată a fost predată cultului public.

Banchetul și petrecerea.

Sevășindu-se serviciile sacre, a urmat prânzul comun, la care a luat parte întregă inteligența presentă, și cu care prilej s'au ridicat toast pentru Sfinția Sa Pontificele, Maestatea Sa Monarchul, Episcopul diecesan, delegatul episcopesc ș. a.

După prânz s'a aranjat petrecere pentru inteligența și popor, la care a luat parte multă lume românească. Cu această ocaziune 13 tineri sprinteni și voinicii, îmbrăcați ca călușeri în pitorescul nostru costum național, au jucat jocurile istorice: călușerul și bătuta. Lucriul acesta a avut o rodnică influență nu numai asupra pușinilor străini presentii, ci și asupra noastră a tuturor, cărora ne cade între speciale rarități a asista la surprinderi atât de plăcute.

Grăunțul de muștar.

Ca să se pótă ómenii apreția după vrednicie, las să vorbescă faptele:

ce îți scriu din viața de la țară, de ast fel îți se pare, că prea puțin o cunosc, prea puțin m'am interesat de ea.

Al tău prietin

Ciprian.

PS.

După închierarea scrisórei a venit Emilia să mrgem la vie. Vișinele sint pe isprăvite dar peram să găsim caise în pîrgă.

— Nu te mai las să cetesei, pâna ce te faci bine.

— Sint bine.

— Nu ești! La noi, la țara, ca să fii trecut în rîndul celor sănătoși, trebuie să fii roșu la față, i-a vezi așa cum sint eu!

Înă la vii și îndărăpt, a fost așa de povestnică, așa de veselă, cum nu o mai văzuse. Sub farmecul purtării se respira în norii îndirilor mele, și descoperiam la tot pasul va nou în firea ei, ceva din fragmentul meu ideal de femeie. Pășind alătura de ea mățiam cum ochii mei începeau a fi mai țiri, cum ea înceta de a fi numai femeea prietină, simțiam cum inima mea făcea l unei intimități mai tinere. Da acum nu eram mai buna Emilia acum începea a fi și iua mea Emilie, și imi făcea rău cînd veam, că vorbe bune are pentru tot trecător, pentru tóte femeile înfîlnite, în drum și vii.

— Iagă de samă, că tóte simpatiile le cistigă. Esci prea retras, prea puțin te interesează afacerile sâtenilor. Să nu-ți scótă vea că ești prea domnos, atunci nu vor mai é nici o încredere în sfaturile și

povețele ce le vei da. Eă cu sâtenele mă înteleg de minune, și am de gând, că de la tómnă să începem multe lucruri bune.

Nici nu-mi aduc aminte de tot ce mi-a povestit, de alcătuirea planurilor ei de muncă, dar ved că nu le cunosc nevoile și nici nu am gândit la mijlocele de ajutorare. Emilia mi-a lămurit de ajuns această greșelă, póte că o muncă nouă va începe pentru mine; o muncă ce-mi va da liniștea și mulțumirea sufletului meu. Crezi și tu? Eă sperez.

P. c.

L. R.

Ciprian.

SERATA REUNIUNII.

După cum am anunțat, Duminecă sara s'a ținut în sala otelului „Univers” una dintre cele mai plăcute serate, póte chiar pentru că e așa rară. Până acum ni s'a dat ocazie să aprețim prestațiunile diletanșilor mai vristnicii de astă dată marelui public present în sara de 1 Sept. i-s'a oferit o mare desfătare sufletescă veldind jocul dester a copiilor din societatea blășană.

În mulți ochi vedeai licurind lacrimi ca tot atâtea margaritare prețioase. Erau lacrimile de bucurie ale părinților, cari vedeau pe scenă cum dragii lor copii prin jocul lor natural și cu mult simț, făceau să iese tot mai mult la ivelă intențiunea, ce autorul a avut în scrierea bucăților predate. Și chiar interpretarea acesta așa de succésă

ne-a dat o nouă dovadă, că românii e înzestrat cu frumoșe talente, cari nu trebuiesc de cât scóse la iveală.

Serata s'a început cu piesa „Comóra” prelucrată de N. Balaș, o piesă forțe potrivită pentru copii. Se spune cum în mijloc de codru o principesă (Sabina Pop) era reținută în pedepsă, fiind că s'a purtat rău cu părinții, și silită să păzescă o comóra zece ani de arîndul, până când se va afla un copil cum se cade, cu inimă și purtări bune, care va vrea să găsească comóra, prin ce apoi și ea va fi scăpată de blăstăm. Venit-a Șoldan viteazul (Septimiu Smigelschi), voinicul soldat, dar pus la încercare de zină (Lucia Murășan) prin piticii Barbă-cot (Marg. Hodosiu) și Piticot (Veturia Pop), n'a putut rezista și-a luat-o la fuga. Apoi au mai venit două copile (Silvia Nestor și Valeria Pop) amendóuē cu dorul de a afla comóra și cu gândul, că de o vor afla să-și facă fel de fel de podóbe, dar nici ele n'au putut susține încercarea. Pe zina schimbată în cerșitoare au tractat-o aspru și în loc de milă au alungat-o cu petri; dar arătându-se zina, le-au muștrat și corul duhurilor le-a spus

„Haide próstelor fugiți

„Cu comóri nu vė întâlniți!”

În sfirșit au venit doi frați: Ionel (Andrei Murășan) și Florica (Geta Hodosiu) zina i-au pus la încercare și pe ei, atât prin duhuri, cât și prin ea înșasi, dar i-a aflat statornicie în bunătate și în iubire reciprocă, ne dând ascultare piticilor, cari îi îndemna să sape comóra singuraticii, fără să împărțescă din bunătățile aflate și pe celalalt. După tóte încercările a apărut un dragálaș inger (Irina Nistor), carele trimis de

Înainte cu 27 ani, când actualul paroch-protopop a Santăului și-a ocupat această parohie, în visteria bisericii, adevărat în hârtulii poreclite contracte, se află 1500 fl. (dintre cari 500 fl. s'au perdat), și ca la 20 jugere pământ bisericesc. Dar nu era în parohie școlă, nu era casă parochială și alte superedificate, de cât nise vechituri scunde și nesănătoșe, er casa lui Dumnezeu, o biserică de lemn foarte strîmtă relativ numărului popoului, întunecată și rosă de dinții sutelor de ani.

Să se mai adangă situațiunea geografică a Santăului, de unde numai trei hotare de comune mai sînt unde se vorbește graiul românesc, în colo tot străini. Un om cu tragere de inimă către legea și către neamul său, nu pôte fi indiferent în o ast fel de situațiune, unde în continuu se isbesc valurile dușmane, voidî a rupe zăgăzurile de la margine, spre a cîntropi scumpa moștenire de lege și limbă. Aici, cea mai puternică redută de apărare sînt așezămintele naționale de cultură religioasă-morală și intelectuală.

Acestea împrejurări bine cumpănite, nu va fi greu a pricepe, că cel concredut cu grijea acelora, a trebuit să se încingă cu platoșa virtuților: a sci conduce, a sci lucra și a cruța ca în 27 ani să se ridice în parohie: o școlă corăspundătoare cerințelor igienice și didactice, de care să se sfarme ori ce încercare întru ridicarea școlii de stat; o casă bună parochială cu toate superedificătele economice, construirea casei de locuință pentru învățator, a cumpăra loc de biserică în locul mai deschis a comunel, și azi, a vedé în parohie redicată o biserică pompoasă, care a costat peste tot la 35 mii corone, și din care nici un ban nu s'a repartizat pe popor.

Domnul sfînt le-a predat comora acestor buni copii, mîntuind din blăstăm și pe principesa, care alt cum ar fi trebuit să mai sufere încă zece ani. Scăpată din peșteră, princesa iasă la lumină plină de bucurie, că a fost salvată și a înțalnit așa copii buni; îi sărută, le mulțumesc și îi îmbrășosază, sfătuiindu-i ca nici pe viitor să nu părăsescă calea cea bună, pe care au apucat, er pe ceialalți povățuindu-i să se desbaiere de năravurile rele, să iubescă pe Dumnezeu și să asculte pe părinți și învățatori. Apoi zina poruncesce piticilor să aducă comora, o predă copiilor, cari fac parte din ea tuturor. Jocul bun, sceneria acomodată, iluminarea feerică la pășirea pe scenă a zinelor și frumosul foc bengalic la fine, a contribuit la reușita splendidă a piesei. Micii actori au fost viu și repetit aplaudați.

Punctul doi și sésă au fost piese de pian (ilustrațiunea română de Kárasz și Rapsodia română de Sequens), executate de dșorele Cornelia și Eugenia Deac, cunoscut la noi încă de mai înainte de bune pianiste. Prestațiunile lor au fost mult aplaudate.

Cu mult patos și pricepere a fost predată de dș. Silvia F. Negruț greaua poezie „Regina Ostrogoților,” de Coșbuc. Culmea și-a ajuns'o în interpretarea cu sentiment a fraselor: „nu omori un rege . . . ci un șir de regi” și apoi când a spus, că regele a infipt pumnalul în Amalazunda și l-a învărtit, „să se scurgă viul tot”. Aplausele binemeritate au fost îndelungate.

„Duetul” din Mendelssohn cântat de dșorele Irina și Valeria Muntean, cu o voce mică, dar cu atât mai armonică, ne-a făcut impresia unei zile de toamnă line, caldă, dar pătunsă de o adiere recoroasă. La prelungite aplause au adaus cântarea „A cădūt o rază lină”.

Acestea sînt faptele protopopului-paroch de Santău. El a vorbit puțin, dar a făcut cu atât mai mult în parohia sa.

La edificarea acestei biserice, tinerul curator, Dl George Filep, asemenea are merite frumoșe. De câți-va ani de când a primit curătoria, negligându-și în multe casuri afacerile sale private, a fost mîna dréptă parochului său. A strîns banii fără proceșe, așezăndu-i în cassa de păstrare, a condus edificarea bisericii cu energie și înțelepciune, care îi face onóre, și pentru care și-a asigurat stima superiorilor, a popoului și a tuturor câți îl cunosc.

Mai mulți poporeni au cumpărat ornamente pentru biserică nouă, între toți înse, mama curatorului primar, ved. Flórea Verdeș, a excelat prin dărnicia sa. Fără a aminti de altele, crucea de granit așezată în fața bisericii, care o a costat 1000 corone, este cel mai frumos monument pietății religioșe.

O familie ca această, este binecuvîntare în comuna, unde Dumnezeu o a așezat.

Inchierie.

După zisa străbună: „Romannus memor esse solet . . .” când aduce acestea la publicitate, nu mi-a fost scopul a face numai laudă și a aduce recunoscintă celor meritați de acelea virtuți. Scopul acestui modest raport, este numai a aréta, că pe lângă grijea de ale sale, își pôte face datoria ori și cine — dacă are voe și inimă pentru binele obștesc.

Sentinela.

Cu mult succes a fost predată și bucată „Prima rochie lungă” de Vulcan. Deși bucată această nu se prea potrivește pentru domnișore tinere, totuși predarea plină de naivitate a fost ireproșabilă. Noi am crede, că bucată această, mai bine s'ar potrive, când s'ar juca de tineri spre a persifla pe „backfisch-uri”.

La inchieria seratei s'a jucat piesa „La sate” localisată de Dș. S. F. N. (S. F. Negruț). Piesa ne infățișază părerile greșite ale orășenilor asupra vieții de la sate. Espresie acestor părerii le-a dat dșora Olga (Maria Nistor) nepóta dnei Melinescu, (Lucia Viciu), la care venise să petrecă câte-va săptămâni peste vară. Ea credea, că sătenele nu mîncă de cât mămăligă, urechiiși în borș și alte bazaconii; că nu cetesc de cât Calendare, ori în cazul cel mai bun fol economice; că nu sciî pe ce pom creșce eticheta; ca să îmbracă ca pe vremea lui Fedeleș Voda; de pian, franceză nici pomenire, și se bucura înainte ce haz va face, când va vedé pe verișora sa (Elena Nestor) cum se va mira de toate ce ea va povesti. Dar s'a înșelat amar. Spre marea ei surprindere Ileana, fata dnei Melinescu, era o copilă plăcută, cu frumoșe cunoșcințe. Ea nu scia nu mai să pregătescă de mîncăre, dar îi era cu totul mai superiőră. Toate trei domnișorele s'au achitat de rolurile lor spre mulțumirea întregului public, ceea ce a dovedit îndelungatele aplause și ovațiuni de la finea piesei.

Și apoi a urmat dans, care cu multă voe bună a ținut până mai în zori.

Profităm de ocașie a aminti aci, că idea acestei serate a fost a tinerului stud. tehnic I. F. Negruț, er partea leului a avut'o dl prof. Murășanu, care cu cunoșcintă-i bunăvoință a luat asupra-i aranjarea acestei serate ce a succes așa de frumoș, peste așteptările tuturor. Am ruga pe dl Murășanu să ne facă cât mai adese așaseri plăcute.

Esposiția economică și industrială din Siget.

— Raport special al „Unirii”. —

Zilnic cetim și auđim, că poporațiunea Marmăției emigréză, din cauza, că nu are din ce trăi. De aici s'a născut credința, că comitatul Marmurășului este unul dintre cele mai sêrace comitate din țară. Că poporul din Marmurăș e stors și sêracit nime nu o pôte nega, n'am puté fuse afirma, că comitatul ar fi atât de steril și slab în privința productelor sale, cât să nu pótă trăi în ele poporațiunea, care o are. Pe valea Tisei și pe celelalte văi din Marmurăș se produc bucate bune, cucuruz, sêcară, cartofi, legumi etc. ca și la țară, ma în anul acesta cu mult mai bune de cât pe estinsul șes al Ungariei. Chiar și coliniile și delurile sînt în parte însemnată cultivate cu cereale. La Câmpul-lung, Ticeu, Saraseu, Siget și pe airea, am vedut grădini frumoșe cu pomi: ba se află complexe de sute de jughere cultivate cu pomi nobili. Pómele se desvóltă bine, sînt gustóșe și în anul din urmă le-a ajuns renumele și în străinătate, de unde vin neguțatori spre a le cumpăra. Sute de mii corone intră în Marmurăș pe póme în fie care an. Munții Marmăției peste tot ru sînt stâncóși și sterili, ci din contră acoperți cu vegetațiune abundantă, cu păduri le stejar, dară mai ales de fag și de brad, pe cum și cu pășuni mînoșe. Esploatarea pădurilor și economie de vite și de oi, se pôte purta aici în măsură estinsă și e foarte rentabilă. De asemenea se află în munții Marmăției metale prețioșe, aur, argint, fer, quart și sare în abundență, pe cum și o multime de isvóre minerale, drept că óte acestea până acum sînt prea puțin esploate și valorate.

Cercurile conducătoare din Marmurăș pentru ca se arete comorile, ce le conine acest ținut, pe cum și modul valorării lor în present, au aranjat o esposițiune economică și industrială, care s'a deschis la 25 August 1901 de către ministrul Hegdüs Sándor în preșența numéroșilor visitatori veniți nu numai din comitat, ci și de airea, pe cum din Budapesta, Blaș, Ungvár, Debretin, Solnoc, Sătmár etc.

Obiectele espuse au fost așezate în trei pavilóne spațioșe. În primul pavilon au fost espuse lucrurile de mîna țărănesci, obiectele industriali și productele agricole. În pavilonul acesta, la intrarea decorată cu covóre frumoșe, atrage privirea visitatorului un mare covor de lână, ce atîrnă pe păretele stîng și în care cu gust artistic sînt întreșute colorile plăcute Românilor. Covorul este espus de dșora Sofia Mihályi, fca dlui deputat Petru Mihályi din Saraseu. Tot la intrare pe plafon este întins alt prețios covor în stil românesc, espus de dl Dr. Ștefan Rednic.

Intrând în largul coridor al pavilonului, aprópe întreg păretele despre răsărit este acoperite cu covóre și alte țesături de lână, lucrute de femeile române din ținutul Vișeuului. Dintre țesăturile acestea espuse de soția protopretorelui Simion Popp, unele sînt vechi érá altele mai nóuë, așa cât ni-se presentă, ca o esposiție istorică a țesăturilor românesci marmurășene. Atât în țesăturile vechi, cât și în cele nóuë, ocură aprópe tot

acelea-și figuri simbolice și sînt predominante colorile roșu, vinet, galbin; semn că poporul nostru nu se lapedă de tradițiunile părintesci, ci e foarte conservativ. Pe partea apusă sînt formate mai multe cabinete mici, în care sînt aranjate manufacturi de ale inteligenței marmatiane și de ale cetățenilor din Siget. Aici dăm de un mic salon aranjat cu obiectele textile espuse de dōmna *Hodor*, soția notarului din Japa. În acest salon elegant pe lângă numărōsele covōre și alte manufacturi aflăm și un divan și vre-o 4 scaune umplute, tōte îmbrăcate cu țesătură fină de lână. Credem că acestea din urmă s'au pregătit anume pentru espozitiune, de ȳre ce în ele lipsesc colorile îndatinate la popor, care decorēză covōrele. În sala din capul de mēzā zi a coridorului sînt diverse lucruri de mână femeiesci espuse de cetățenii din Siget. Ele sînt curate și cu gust esecutate

Și aici inuse obiectele mai prețioase sînt covōrele, ce decorēză pāreții, care în cea mai mare parte sînt produsele industrialii ale femeilor române de la sate. Pe țesăturile țārencele române atāt de bātētōre la ochi sînt combinațiunile din colorile roșu, galbin, vinet, încāt, pe cum am înțeles, unii au făcut observațiunea că: „acēsta vrē să fie demonstrațiune valachă.” Despre demonstrațiunile valache în Maramurēș nici vorbā nu pōte fi; ci poporul alege colorile acelea fiind că îi plac, și fiind că frumōsa lor combinare a moștenit-o de la părinți, fără ca să fie conșciū, cum-cā ele constituiesc tricolor național român.

În mijlocul salei acesteia ca o curiositate se înalță o piramidă, în jurul căreia pe mai multe polițe sînt așezate o mulțime de păpuși, care represintă portul poporan al locuitorilor de diverse naționalități din patrie și din alte țāri ale Europei. Piramida acēsta a ridicat-o și adjustat-o pe spesele sale familia milionarului Groedel din Siget, care a adus și alte jertfe în interesul espozitiunei. Observăm, că acēsta familie israelitā, de un lung șir de ani are în întreprindere exploatarea pāduriilor din Maramurēș, din ce s'a și inavuțit, pe cānd vechii locuitori ai Marmatiei peritorii de fōme își cautā fericirea în America și pe aira.

(Va urma.)

Avis!

Cu privire la reducerea prețului pe liniile cāilor ferate ungare pentru membrii „Asociațiunii”, cā biletele să liberēză prin presidiul „Asociațiunii” la persōna respectivilor membri, cari le cer. Avisul e următorul:

Ministrul ung. de comerciū cu ordinațiunea nr. 50211/VI. din 27 Iulie a. c. a încuviințat membrilor „Asociațiunii”, cari vor participa la adunarea generală din 21—22 Septembrie a. c. (st. nou), la Sibiū, beneficiul de a cālētōri pe liniile cāilor ferate ale statului cu preț redus, și anume pe clasa I. cu bilet de clasa II., pe clasa II. cu bilet de clasa III., ȳr pe clasa III. cu $\frac{1}{2}$ bilet de clasa II. Aceste bilete, cari se vor libera la persōnā prin presidiul „Asociațiunii”, de astā datā vor fi valabile și pentru trenurile accelerate. Cālētōria la și de la Sibiū va trebui să se facā între 15 și 30 Septembrie nou. (În comunicațiunea de vecinătate nu se vor putē folosi aceste bilete).

Membrii „Asociațiunii”, cari vor participa la adunarea generală, sînt invitați a se

anunța la biroul „Asociațiunii” (Sibiū, strada Morii nr. 8) pānā cel mult 15 Septembrie nou, ca să li-se pōtā libera biletul de cale feratā. De o datā cu acēstā anunțare vor fi să se facā și înscrierile pentru cuartir, banchet și excursiune, indicāndu-se dacā participanții reflectēză la camere de hotel, ori la încortelare gratuitā în case particulare. La scrisōrea de anunțare se va alătura suma de 1 cor., dupā fie care persōnā (în mārē postale) pentru acoperirea speselor biroului și pentru emblema de membru. Înscrieri ce vor sosi dupā 15 Septembrie nou, și fără taxā de 1 cor. nu se vor putē considera.

Sibiū, în 16 August 1901.

Biroul „Asociațiunii”.

Noutăți.

Întru mārirea lui Dumnezeu. Ioanașiu Greția cu soția s'a Paraschiva Buta de origine din Sind, ȳr acum locuitori și servitori odāiesi în otarui Turdei-vechi, au donat pentru s. bisericā gr.-cat. din Mārgāu un rind de ornate bisericesci în preț de 120 corōne. Iubirea și respectul față de fostul lor preot i-a îndemnat-pe acești creștini să trimitā în așa mare depārtare la o bisericā lor cu totul necunoscutā un așa prețios dar. Nu sînt în stare ca prin cuvinte să le pot mulțumi în de ajuns acestor foști poporeni ai mei sacrificiul făcut, căci ei și-au jertfit tōtā averea în bani, tōtā simbria de servitori pe un an. Dēnșii voind să cumpere un prapor pentru o bisericā seracā au auzit din întēmplare cum-cā fostul lor preot în parochia-i nouā, carea numēra la 2000 suflete, nu are ornate bisericesci, de cāt nesce vchituri, și cā tōtā stāruintā de a procura vesminte bisericesci prin daruri benevole i-a remas aprōpe deșartā, s'au decis că ei să suplīnescā acēstā lipsă, arātānd poporului din Mārgāu prin faptā, cum-cā atunci cānd e vorbā de împodobirea casei lui Dumnezeu, creștinul adevērat și dacā este serac, are de unde jertfi, căci îi este avutā inima. Îndemn nobil este acest fapt mai virtos unor ȳmeni avuți din acēstā parochie, cari au miș de floreni dați împrumut pe camātā grasā, cum cā cu jertfa bagatelā de 20 floreni nici cānd nu vor putē avē ornate bisericesci. Fie inșe încredințāți numiți donatori, cum-cā amesurat dorinței lor, în tōte duminicile și serbātorile vor fi amintiți cu numele la eșirea cu ss. daruri, atāt ei cāt și Alesandru Cadariu cu soția sa Maria Stoica din Ceanulmare și locuitori în otarul Turdei vechi, cari tot de odatā cu sus numiți au donat un prapor frumos pentru bisericā nōstrā în pret de 30 corōne. Dumnezeu le respלטēscā însutit acēstā jertfā adusā și să-i țină în deplinā sārātate mulți și fericiti ani: Mārgāu la 2 Sept. 1901. *Romul Romonțian* paroch greco-catholic.

Din Archidieceșă. Cu terminul de 15 Sept. n. se escrie concurs pentru ocuparea stațiunilor invēțătorești din *Hamba* (tr. Sibiū) *Stupini* (tr. Fārāgāu) și *Vișag* (tr. Morlaca) apoi de cantor-invēțător în *Bociu*, *Egeriște*, *Molosig*, *Retișia*, *Traniș*, (tr. Morlaca) și *Sān-Miclāuș* (tr. Biia).

Din diecesea de Lugōș. Cu terminul de 15 e. sînt de ocupat stațiunile de cantor-invēțător în *Tirnova* (tr. Bogșă) *Igris* (tr. Torontal) și *Uricani* (tr. Petroșeni).

Sciri personale. Escelenția Sa Mitropolitul Victor plēcā māne sarā la Roma spre a face îndatinatā vizitā ad limina Apostolorum. Înaltul prelat e însoțit în acēstā cālētōrie de Rsmul canonic Dr. Vasile Hossu. — Dumnezeu să-i pōrte în pace!

Predici. Māne se vor reincepe predicele la bisericā catedralā. Va conciona dī prof. *Alesiu Viciū*.

De la Asociațiune. La șcōla civilā de fete din Sibiū, au fost aleși de profesori dī Victor Pācala, cleric și filosof absolut, dșōrele Maria Muțiu-Ureche și Mārīōra Pop.

Hymen. *Alesandru Pop Șovaroși* și *Elisa Pop Masca* invitā la serbarea cununiei lor, ce se va ține Duminică în 15 Septembrie st. n. 1901 în bisericā gr. cat. din Beiū. — *Petru Sāntoma* și *Elena Rațiu*, invitā la serbarea cununiei lor, ce se va celebra la 15 Sept. n. în Teiūș.

Sciri școlare. Miercuri s'au început prelecțiunile la gimnasiul nostru, Diminēta s'a făcut invocarea sf. Spirit și s'a celebrat s. liturgie pontificatā de directorul gimn. *Ioșif Hossu*, cu asistința alor 6 profesori Numērul elevilor înscriși la gimnas e de 458 cu 19 mai puțin ca în an. tr. Anume în cl. I. 68 (mulți au fost respinși) II. 55 III. 68 IV. 63 V. 57 VI. 54 VII. 55 VIII. 38.

Premii pentru studenți. Ordinariatul din Lugōș, din jumētate suma rēmasā de la stipendiile neîmpārțite, împarte premiile la studenții gimnasiali apārținētori acelei diecese. Terminul concursului e 15 Octobree. Pot concurge numai aceia, cari n'au putut fi stipendiști din lipsa sumelor disponibile, ci și aceia, cari au avut vre-un frate provēdūt cu stipendiū.

Aniversări. La 16 Aug. bētrānul botanist *Florian Porcius* a implinit 85 ani. Cu acest prilej „Gazeta” publicā prețioase date biografice despre invēțatul naturalist de la Rodna-veche, scotind la ivealā succesele obținute pe terenul sciintific. — Cu puține zile mai înainte dī și dna *Vincentiū Babeș* și-au serbat la Budapeșta nuntā de aur. O mulțime de felicitări au sosit din acest prilej dlui Babeș, amintim felicitarea reginei *Carmen-Sylva*, *Kalenderu*, gen. *Bratian ș. a.*

Proces de presse. La 10 crt. se va ține la Cluș două procese de agitație, unul contra dlui *Novacovici* și unul contra „Tribunei”.

Dare de samā și mulțumitā publicā. Cu ocasiunea petrecerii de varā aranjatā de „Tinerimea din Basna și jur” la 4 Aug. n. în Basna a încurs suma de 272 corōne, din care subtrāgēnduse spesele de 159 cor. 34 fil., rēmanē venit curat 112 corōne 66 fileri care sumā s'a predat curatorului besericii gr. cat. din Basna. Suprasolviri și oferte benevole au încurs de la următorii domh. *Ioan Mihaiū* (Orāștie) *Constantin Cothișel* (Certege) cāte 6 cor.; *Vasile Crișan* (Boian) *Vasile Todoran* (Cetatea de baltā) cāte 5 cor.; *Atanasie Popoviciū* (Mediaș) 4 cor.; *Simion Cinchina* (Dicio-sān-mārtin) *Emil Pop* (Bobo halma) cāte 3 cor.; *Moise Birtolon* (Lāscud) *Ioșif Goga* (Reșinar) *Ioachim Totoian* (Chișfalāu) *Ioan Boier* (M. Lechinta) *Vasile Cālugēr* (Crāciunel) *Cristofor Turcea* (Șopter) cāte 2 cor.; *Nicolae Morariū* (Geacās) *Alesiu Trif* (Fāget) *Ioșif Cirlea* (Alba-Iulia) *Vasile Zehan* (Dicio-sān-mārtin) *Vas. B. Muntenescu* (Boziag) *Vicentiū Popoviciū* (Richișdorf) cāte 1 cor. Cuitāndū pe acēstā cale sumele de mai sus, aducem cālđurōse mulțumite mult stimatelor persōne maritimōse. Basna în 20 August 1901. *Dr. Eugen Porea* și *Dr. Dionisiū Roman*.

Necrolog. † *Basilū Poruțiu*, paroch și v.-protopop greco-catholic emerit, dupā o viață petrecutā în nobilitā, exemplarā și neobositā activitate, a decedat, împārțisit cu cu Sfințele Sacramente, la locuința sa, Almașul-ware (Comitatul Cluș) la 3 Septembrie a. c., ȳrele 4 diminēta, în etate de 83 ani.

† *Iuliana Deac* nāscuta *Muntean*, preotēsā gr. cat. în Bothaza, a repausat Joi în 29 August a. c. în anul al 34-lea al etāții și al 13-lea al fericitei sale cāsătorie.

În veci amintirea lor!

Maī ieftin ca ori unde!

„Hotel-Restaurant Coronā”

Aug. Coltor — Blaș.

oferesce On. Public român chiliile sale de ȳspeți modern mobilate, vinuri curate de pe Tērnave și prima calitate de bere de la *Steinbruch*.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

„MAMA ROMA“.

Preaonorate Domnule Redactor!

Vă mulțumesc, că ați binevoit a-mi trimite Nr. 29. a „Foi Diecesane“ a Caransebeșului, în care un mirean x—y reflectează în articolul prim, la cele ce am scris în nrul 29. al prețuitei noastre foie „Unirea“, că adevă: fără Unirea noastră cu legămul națiunii și a credinței noastre, cu Roma, poporul nostru în adevăr cult nici când nu va deveni, și nici nu se va pute numi, căci semnul cel mare al neculturei tot cu sine l'ar purta, anume: că i-e rușine și nu voesce a recunoșce pe mamă-sa, — și mă învinuesce de insolentă confesională conscientă. Din articolul dlui x—y pare a se adeveri: că „dum vitant stulti vitia, in contraria ruunt.“ (Horat. Sat. 1. 2. 24). Din documintele inedite ce v'am comunicat, se vede limpede cum frunțașii nostri gr.-catolici, tot de una au purtat la inima lor cel mai viu interes pentru cultura și bunăstarea neamului lor, fără deosebire de religione. Și am comunicat aceste prețioase hârtii, spre a veni în ajutorul acelor, cari ar voi să scrie istoria poporului român din Transilvania și Ungaria de la începutul secolului al XVIII. în coce. (Academia română, premiul Adamachi de 5000 lei) deplin convins, că lucrarea acésta făr de cunoșcerea stării culturale a poporului român, nu pôte fi bine făcută.

E evident din celea publicate de mine, că însăși Curtea împărătescă („Unirea“ nr. 28. pag. 230/1901) a poțtit de la nemoritorul Episcop de Oradea-mare Samuil Vulcan informațiunii oficiose, că ce dispusețiunii sînt de a se lua pentru promovarea culturai poporului român neunit de rital grec referitoare, atât la cler cât și la școalele naționali?

Din scrisoarea Episcopului Vulcan, cum și a distișilor bărbați ai timpurilor sale, pe cari El în meritul acestei cause previe l-a întrebat, („Unirea“ Nr. 28. 29. 32.) se constatăză nețăgăduit, cum-că promovarea culturai clerului și poporului român numai așa e posibilă, dacă aceea va fi curat românească — adevă provenitoare de la Roma, de unde împreună cu sângele și limba, avem și credința, (Istoria diec. Oradei-marî p. I. e. 1). Pe acésta basă neînfrântă a istoriei noastre am scris: că Românul, ca atare în adevăr cult nici când nu va deveni, și nici nu se va pute numi, căci semnul neculturai tot cu sine l'ar purta, anume că i-e rușine și nu voesce, a recunoșce pe mamă-sa.

Și am scris acésta, pentru că direcțiunea luată în chestiunea acésta de nemoritorul Episcop Samuil Vulcan, în urmă chiar și pe calea administrațiunei politice, pe cum arăta protocolul congregațiunei generale a comitatului Timișoarei din 3 Sept. 1822 — s'a intețit la Mitropolitul neunit din Carloveș, înse fără de nici un rezultat, pentru că acest cap al bisericii neunit române, tot de una a fost însuflețit de principiul de a ține clerul și poporul român în necultură, și est mod a-și asigura asupra lor stăpânire nețermurită, pe cum o documentăză acésta memorandumul lui Basiliu Georgievits, înaintat atât la Maestate și la Primatele Ungariei, cât și la Episcopul Vulcan pentru considerațiune meritoră. Acest principiu, fatal

pentru clerul și poporul românesc, într'atâta s'a încuibat cu timpul chiar și la noi Români, în cât pe la anul 1854 un Episcop român neunit, a anatemisat literile latine străbune, ca pe unele lucruri antidogmatice.

Drept aceea constat aci, că în tôte aceste ce eu am scris dogme religionare de loc n'am atins, ci am dovedit numai adevărul natural și logic, dinaintea căruia numai cu prețul limbei și a naționalității sale o pôte dosi Românul.

Înse față de acest adevăr pur istoric, scriitorul din „Foi diecesană“ de la Caransebeș, pitulat sub grapa x—y nu mă vede nici pe mine, că cine-s, și și pe dînsul numai mirosul îl vedesce, că e Sêrb. Eu adevă Doctor în s. Teologie nu-s, ci numai din filosofie, fiind că pe atunci am crețut de un lucru mai meritor a scruta prin Archivele Romei după documente istorice, referitoare la noi, la Români, și aceste a le subministra membrilor Legațiunei României la Curtea italiană (Esare și G. Cantacuzin), și tot odată a mi-le păstra și pentru mine. De altă parte, când Domnul x—y zice, că pune în fruntea articolului său cuvintele mele, dar ar pute pune și ale altora uniți (Predica de la Prislop a Domnului Episcop Dr. Demetriu Radu) pentru a arăta „până unde merge insolentă confesională conscientă“, dovedesce, că intenționeză seducerea Românilor de la adevărata cale a culturai lor naționale, pentru de a-i pute împinge în pericolul, ce mai întâiu din partea Grecilor, apoi a Bulgarilor și a Ungurilor, pe noi tot de una ne au amenințat și ne amenință. Dsa se încercă prin conscienta intervertire a unui trop retoric, a căuta să evalueze politicesce preamărirea ortodoxismului moscovitic, — după care pe acele națiuni, pe cari le unesce identitatea religiounei și egalitatea drepturilor cetățenesci, aceste națiuni, delatărând ori ce prerogativă sau destinațiune, ce de altmintrelea legile nu le cunosc, — să se constituască în o națiune neunită de rital grec, (veđi Bas. Georgievits în considerațiunii §. 2). Și apoi dacă pe noi uniți ne ar ajunge tot acésta sôrte cu ungurismul catolic, dl x—y pare a se mângăia înainte, spre preamărirea ortodoxismului moscovitic, că pe noi împreună cu Ungurii ne ar ajunge nesmintit sôrtea Poloniei catolice, și deci când El ne sfătuesce să ne ferim ca de foc de Unirea bisericescă cu catolicismul magiar, atunci dovedesce, că pofta lui de a vedé uniți pe Români în sensul lui Georgievits cu ortodoxii în genere, în o națiune neunită de rital grec, nu are astimpăr.

Fiind vorbă despre cultura Românilor de acum, la care se referesc documentele publicate de mine, acésta o recunoșce și o mărturisesc toți Români de bine, nu numai ai Ungariei și Transilvaniei, ci și cei din Regatul României, cum-că acea cultură și-a luat începutul de la Blas, érá Blasul o adeveresce cu istoria sa, cum-că cultura propagată de dînsul între Români, și-a însușit-o de la Roma și din îngrijirea părintescă a Patriarhilor Romei, și prin urmare cultura, la care azi noi ne aflăm, însă-și este garanția cea mai sigură, că prin Unirea noastră religionară cu Roma, nu numai că nu ne desnaționalisăm, ci din contră, numai Roma Papală este în stare, și sincer voesce a ne

conserva, ca pe atari, cu mână tare scoțându-ne din cursele, ci tot de una ni li-a pus și ni-le pun străinii, în calea consolidării noastre în o falangă națională, și prin urmare și politica-unitară și nedespărțită. Și e un adevăr ce nu se pôte disputa, cum-că simțul religios în om din fire este isvorul și stratul tuturor facultăților sale intelectuali; deci este cu totul în contra firei omenimeii a se-grega religiunea de politică, și politica de religiune, „căci de ai peragra tótă lumea, ai afla cetăți fără muri, fără rege, fără sciință, numai cetate fără temple, fără zei nu, cetate, care să nu verse rugăciuni, să nu aducă sacrificie spre a căștiga binefaceri și spre a delătura prin acele nenorociri“. (Cic. de natura deorum) Din care se vede, că omul fără simțul religiounei nu numai că nu pôte forma societate, ci nici om la fire nu se pôte cugeta, prin urmare e o înșelăciune fatală a contempla naționalitatea abstras de la religiune, carea este isvorul a tótă cultura și a sociabilității omenesci. Se pare înse, că Dlul x—y mult i-se mângulesce aceea fatală înșelăciune, numai așa de un drag al fătului băstard al ortodoxismului, de a întruni tôte poporele fără de considerațiunea origineii și destinațiunii lor, în o națiune neunită de rital grec, cum zice Georgievits; ce după mintea sănătoasă tot atâta însemnă, tot numai aceea ispită este, în carea din veac de veacuri sau nisuit, și se nevoiesc Grecii, Bulgarii, Magarii, Muscalii a ne duce spre preamărirea foiei diecesane a Caransebeșului.

Pe când Grecii apoi Bulgarii și în urmă Sêrbii, pe calea ortodoxismului nostru bisericesc, și-au introdus limbele lor în bisericile noastre naționale românești, și tótă literatura noastră românească ni au înadușit-o cu potcovele lor bulgaro-cirilice, și pe când într'o Vinere-mare, la masa princiară a lui Apaffy s'a poruncit mitropolitului român de Alba-Iulia și Egiptas, Sava Brancovits, a boteza un câne, ce neimplinind a fost lipsit de viața sa; pe atunci toți românii din Ardeal și Ungaria erau neuniți, pravoslavnicii, și ortodoxii. De ce atunci ortodoxismul s'a dovedit absolut neputincios de a împedea pe Calvinii magiari de la introducerea calvinismului în bisericile și școalele noastre? Pentru ce atunci ortodoxismul nu a putut scuti preoțimea românească de la serviciul de a duce pe umerii săi în tron pe superintendentul calvin, ca să presideze consistorele noastre mitropolitane? Principiul Transilvaniei, împreună cu tot magiarismul pe atunci erau mai schimbăcioși, de cât luna pe ceriū, vegetând și bisericesce și politicesce din mila Turcilor, cum dară ortodoxismul cu tótă Autochefalia sa n'a potut să împedea întru nimic pericolul ce venia asupra culturii și bisericii noastre naționale de la o națiune așa de neputincioasă?

La aceste întrebări împreună cu Dl x—y și în mână cu istoria trebuie să răspundem cu tótă durerea, cumcă biserica ortodoxă, așa numită de ai săi, nici o dată n'a tins, nu tinde și nici nu va pute tinde nici o garanția pentru conservarea caracterului românesc în biserica și cultura noastră națională.

Și acésta slabiciune a bisericii neunit începând de la Ariu, Foțiu, Cerulariu și până în zilele noastre, trist o documentăză

istoria, atât politică cât și cea bisericească, pentru că temeiul autocefaliei bisericești, așa zisa ortodoxe, este ahefalia (fără cap), și în această biserică ori care din cler și din popor poate zice cu Țarul „Eū sum Patriarchul”; drept aceea nu e mirare, că Dl x—y, ca mirău, în afacere culturală românească aduce ca de pînă înaintea chestiunii de ale religiunii, cari totuși a le disputa nu se ține competent. El chemat nu se sîmțesce de a scruta și a cunoște adevărul în cele sufletesci, ore nu din cauză, că în biserică neunită și darul preoției se dă pe bani!?! („Tribuna popor.” numerit ultimii).

Față de aceste dovezi zdrobitoare pentru așa numitul ortodoxism bisericesc autocefal, atât timpurile vechi, cât aceste mai nouă, în fața a totă lumea constătează pe deplin și neîndoit, cumcă: *Mama noastră „terrarum Dea Gentiumque Roma”, riturile, literatura și caracterul național al diverselor popore cuprinse în stînul bisericii sale tot de una cu mîna tare și cu rezultate permanente le a apêrat de ori ce amestec eterogen și distrugătorii, și inducerea limbii străine în biserică unui alt popor, chiar nici la cererea acestuia nu o concede* (veđi pe Rutenii gr. cat. magiari cu Doroghul), pentru că: „Cînd s'a pogorit, limbele amestecînd, despărțit-a neamurile Cel prea înalt. Era cînd a împărțit limbi de foc, într'o unire pe toți i-a chemat, și cu un vers mărim pe prea sfîntul Spirit, căci unul e Tatăl, unul e Fiul, unul e Spiritul sfînt și aceste trei Unul, Un însuși Dumnezeu adevărat este, o Putere, o Dumnezeuire.” Și pe cum în lumea vîdută, Unirea armonică și absolută a diversităților și repugnanților dintre lucrurile cuprinse în întreg universul, constituiesc și reprezintă unitatea, decorul, și frumseța acestui univers, din carea se cunoște însuși Dumnezeu și mărirea lui cea de vecl, chiar așa, unirea perpetuă a nêmurilor, limbilor și riturilor religioase diverse în biserică catolică, constituie și reprezintă vîdut, unitatea, decorul și frumseța lumii spirituale, și ăst mod singur duce la adevărata și efectivă credință și cunoștință de Dumnezeu, decî singur în biserică catolică romană se reprezintă și sustă referitoriū la lumea spirituală: Unitatea din disparitate, pe carea basă singur poate subsista etern și neînterupt adevărul credinței, că „tu ești Petru, și pe acêsta pîtră voi zidi biserică mea, și porțile iadului nu o vor învinge pe ea”.

Êr cîte cele culturale și defecționări de la limbă și națioae a adus cu sine alipirea bisericească a Românilor de Bizanț, Moscova, Carloveț, acestea le voi arêta după publicarea memorandumului scris de Basiliū Georgevits, paroch al Suburbului Fabric, Protopopul districtului Timișorei și asesor al consistorialului neunit diecesan. (la anul 1822) — Êr ce le-a folosit fraților Români neuniți unirea noastră cu biserică Romii, acea o întrebă Dl x—y de la Principii Transilvaniei dați de rușine cu Calvinismul lor introdus în biserică noastră ortodoxă, și cu traducerea cărților noastre bisericesci pe limba magiară; și întrebă Institutele noastre ale uniților: Blășiū, Beușiū, unde tot de una s'a crescut și se creșe frații nostri neuniți.

Oradea-mare 3 Septembrie 1901.

Dr. Ioan Ardelean m. p.
prof. de clasică filologia.

Hipnotism și somnambulism.

(De Anselm Hatter. Traducere din germană.)

Într'una din zile sosi la poliția din New-York următorea scrisoare:

„Înalt presidiū polițial! De o sêptemînă se ocupă ziarele cu marele furt de bancă în „Exeter-Street”, și anume cu aceea, unde ar fi putut ascunde furul deja prins banii furati, după ce de la el nu se pôte scôte nici o mărturisire. Urmărind eū cu deamêruntul constatările și cercetînd localitățile, is de părere, că banii trebuie să fie între staulul de lemn și zid. De cum-va s'ar adeveri acêsta, atunci pôte că DTA nu mi-ai refusa vre-o aplicare la poliție, de ore ce cu miseria de pâlrieriū nu pot face nici o ispravă și nici nu am plăcere spre aceea. Richard Lot, pâlrieriū.”

Întru adevêr banii se afară îngropați la locul indicat, și constatîndu-se, că pâlrierul nu stă în nici o legătură cu furul, ci e un meseriaș onorabil, cam de trei-zeci, ani carele o ducea cam sprinten, avînd să nutrească o familie constatătoare din mai multe capete, obținu o remunerațiune considerabilă, cu carea se putu susține cu ai sêi cît-va timp fără griji.

Dar și mai mult. Tôtă afacerea stîrni nu puțină senzație și fusese discutată prin ziare. Tôte recunoscă necondiționat agerimea lui Richard Lot și ziarul „Sun” declară, că în Lot s'ar fi pierdul un detectiv de primul rang.

„Pierdut? Acêsta o s'o vedem.” zise Mr. Shrive, directorul celui mai însemnat birou privat de detectivi din New-York, și cu tôte că pâlrierului i-se asignase un loc ce-i drept subordonat la poliție, îl chemă la sine și-i zise:

„Eū a-și fi aplicat a te angaja cu salariu mare la iustitutul nostru, dacă DTA ai fi în stare, să te dovedești de acel talent, pe cum te fin eū deja. Auđit-ai de cazul Davie?”

„Despre rentierul Davie, carele a fost omorît în etajul al 12-lea din „sgăriatorului de nori” în „Third Avenue”? Eū cetesc tôte casurile criminale mai însemnate.”

„Așa dară fă-mi de o cam dată o descriere scurtă a momentelor principale, ca eū la cas de lipsă să mai adaug ceea ce pôte nu ai sci” zise cîtră dînsul Mr. Shrive.

„După cît sciū eū Davie era un rentier, dar trăia atât de restrîns, în cît folosia numai o parte mică din rentele sale. Locuia într'o singură chilie și lângă ea o culină în casa amintită; afară de o îngrijitoare bêtănă nu ținea servitori și-și vedea singur de economia sa. Singurul om, cu carele mai convenia din cînd în cînd, era nepotul sêu de 22 de ani neguțătorul Jeffers, carele avé să fie și moșteanul sêu.

Dar nici cu acesta, se zice, că nu se putea nărăvi. Într'o zi, cînd pe lângă tôte ciocăniturile la ușa nu i-se deschise bêtănii îngrijitoare, acêsta fugi la poliție. Davie a fost aflat omorît în patul sêu și o pilă ascuțită era înfiptă în inima lui. Tôte cercetările polițiale rêmaseră zădarnice. De vre-o spargere nu se observă nici o urmă. Bêtăranul Davie fiind cam timid, nu numai ținea în continuū ușa încuiată, ci aplicase la dînsa încă și un drug tare de fier, care îl pusese peste ușa și în nópcea, în care fusese omorît.

Chilia lui Davie se află în etajul al 12-lea a unui edificiu în formă de turn.

A pîtrunde de din afară, e dar esclus, o scară așa de lungă nu esistă. Pe lângă acêsta păretele casei e așa de neted, cît chiar și o moimă nu ar afla destule puncte de razim, să se pôtă cățara pînă în sus. Dintre persoanele, cu cari sta Davie în legătură, vin în considerare numai bêtăna îngrijitoare și nepotul. Față de bêtăna din mai multe motive e esclusă ori ce suspiciune. Nepotul e în stare a arêta fôrte precis un „alibi”. Pe lângă acêsta e și cam greoiū, așa cît nu i-se pôte atribui nici vre-o iscusință de a se sui, sau vre-o desteritate de spargere ore care.”

„Fôrte bine.” zise Mr. Shrive. „DTA iești pe deplin orientat. Eū am să-ți mai dau acum numai încă unele înviațiuni, pe cum și o plenipotență, cu care să te legitimezi față de poliție. Biroul nostru e însărcinat acêcă de cîtră rudeniile mai depărtate și sêrace ale mortului, cari ar veni în considerare, la cas dacă s'ar adeveri, că nepotul a avut ore cum parte la omorul acesta. Spre acêsta adevărire este la tot cazul pînă acum puțin prospect. Ce-i drept Jeffers, nepotul, e recunoscut ca un om, care cam fuge de lucru și în manipulațiunile sale neguțătoresci cam fără nici un scrupul, dar afară de acêsta nu esistă nici un indiciū, care să-l aducă în legătură cu omorul. Acum mai de aprôpe am fi tare îndestulți, dacă am pôte ajunge la cel mai mic punct de razim, cum a putut acêcă străbate omorîtul în chilia omorîtului. Ai DTA ceva nădăire în privința acêsta?”

Lot scutură din cap.

„O presupunere nici nu ar ajuta nimic, pînă ce nu-mi voi cîștiga o cunoștință esactă despre localități.”

(Va urma.)

Posta „Unirii”.

On. P. P. în L. m. La noi nu esistă institute de cari întrebăți Dvostre și de altcum e greū să constăți inclinări statornice la băeți de 12—14 ani.

Alexandru. Chiar volam să te curentăm. Nu sciam unde »repausezi«. Celea dorite se vor face, dar parcă ne-ai uitat.

Preaon. G. M. M. în B. Am primit broșurile și le-am predat librării spre vindere.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

Inserate.

Nr. 198—1901.

(21) 1—8

EDICT.

După ce Giurca Nicolău, greco-oriental din Feneș, de 7 ani și-a părăsit mîiere sa legiuită „Flôrea Petruț” alias Foleș, greco-catolică din Feneș; și nu se sciă ubicațiunea aceluia, se citéză prin acêsta, ca în termin de un an și o zi, să se prezenteze înaintea forului matrimonial concernent; căci altcum procesul divorțial urzit în contra-i de cîtră numita muiere, se va pertracta și decide și în absența respectivului bărbat.

De la presidiul forului matrimonial greco-catolic, delegat de l-a instanță din districtul protopopes al „Roșiei”.

Zlatna, 21 Iulie 1901.

Iuliu M. Montani
protopop.

465 v. szám
1901.

(29) 1-1

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. járásbíróság 1901. évi V. 248. számú végzése következtében Dr. Bocz Elek helyettesített ügyvéd által képviselt Kapusi Károly javára Gross Reinhold ellen 369 kor. 20 fil. s jár. erejéig 1901. évi Julius hó 9-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1120 kor. — fillérre becsült következő ingóságok, u. m.: vegyes vasárú bolti czikkek nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. bíróság 1901. évi V. 248/2. számú végzése folytán 369 kor. 20 fil. tőkekövetelés, ennek 1901. évi Márczius hó 31-ik napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 51 korona 60 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig helyben alperes üzletében leendő eszközésére 1901. évi Szeptember hó 19-ik napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván 1901. évi Szeptember hó 2-ik napján.

Thát György,
kir. bírósági végrehajtó.

La espositiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

(34) 41-52

Antoniou Novotny

in Timișoara-Fabric

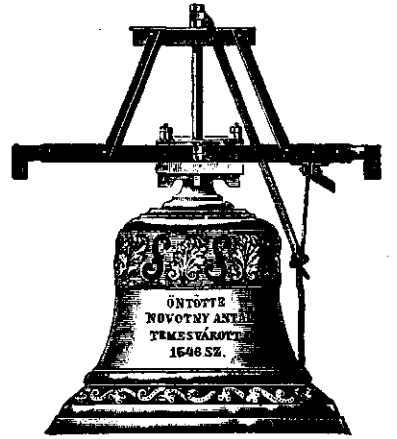

Între, prin ceea ce sînt mînuite de crepare. — Cu deosebire recomând

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sînt provădute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adînc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cît cele de sistem vechi, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechi. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimite la cerere grătuit și franco.

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.

Budapesta—Predeal				Copsa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș											
Tren de persoan.	Tren de persoan.	Tren accelerat		Tren de persoan.	Tren de persoan.	Tren de persoan.	Tren de persoan.								
10—	8.50	2.10	pl. Viena sos.	1.50	1.50	6.20	2.21	4.49	11.30	7.10	pl. Copsa mică sos.	6.25	9.32	3.25	12.35
8.30	5.45	9.15	Budapesta	7.10	7.50	6.20	3.50	6.36	12.58	8.50	Oena	5.07	8.15	1.56	11.01
11.31	9.02	11.12	Szolnok	3.22	5.32	3.25	4.12	7.04	1.20	9.15	sos.) Sibiu (pl.	4.40	7.41	1.21	10.30
1.33	11.33	12.47	P. Ladány	12.54	3.56	1.12	4.33	5.23	2.—		pl.)				8.57
3.42	1.48	2.11	sos.) Oradea-mare (pl.	11.04	2.38	11.36	5.23	6.15	2.54			7.38	6.45	8.04	
3.58	2.06	2.18	pl.) Mező-Telegd (sos.	10.44	2.31	11.17	6.15	8.34	3.59	6.35		6.01	7.15		
4.38	3.03	2.50	Rév	10.07	2.01	10.42	8.34				sos. Făgăraș pl.	3.32		4.25	
5.20	3.45	3.26	Rátca	9.32	1.34	10.08									
5.43	4.06		Bratca	9.11		9.50									
6.31	4.52	4.16	Ciucia	8.97	12.52	9.19									
7.16	5.32	4.52	B-Huiedin	7.54	12.20	8.37	4.—	9.06	4.25				6.49	7.30	
8.06	6.24		Ghârbău	6.54		7.37	5.01	10.29	5.39				5.52	6.35	
8.33	6.59	5.55	sos.) Cluș (pl.	6.13	11.01	7.—	6.57	12.48	7.19				4.10	4.54	9.44
8.50	8.30	6.11	pl.) Apahida (sos.	5.24	10.46	6.45	7.55	1.55					4.10	3.44	8.46
9.07	8.59	6.27	Ghîriș	5.02	9.23	5.12	8.47	3.02	Numaș				4.10	2.48	7.43
10.14	10.29	7.26	sos.) Cucerdea (pl.	3.11	8.54	4.43	9.24	3.52	Marța				4.10	2.02	6.52
10.44	11.16	7.50	pl.) Uioara (sos.	3.04	8.49	4.33	10.14	4.55	comun.				4.10	1.16	5.55
10.56	11.31	7.52	Vințul de sus	2.58		4.27							4.10		
11.03	11.40		Aiud	2.51		4.20	3.16	8.10	9.—	2.06			7.39	2.38	8.30
11.12	11.50		sos.) Teiuș (pl.	2.29	8.23	3.59	3.57	8.51	9.47	2.52			6.59	1.55	7.37
11.34	12.20	8.16	pl.) Crăciunel (sos.	2.07	8.06	3.38	4.44	9.40	10.30	3.56			6.24	1.19	6.51
11.52	12.46	8.32	Blaș-Küküllőszög	1.42	8.00	3.02	5.34	10.30	11.22	4.59			5.30	12.25	5.43
12.24	1.43	8.37	Micăsasa	1.09		2.36	5.45	10.42		5.15			9.—	5.04	9.15
	2.17		sos.) Copsa-mică (pl.	12.56	7.34	2.16	7.14	12.16	6.44				7.39	3.30	7.54
	2.26	9.04	pl.) Mediaș (sos.	12.11	7.08	1.44									
	3.14	9.31	sos.) Elisabetopol (pl.	11.50	6.56	1.25									
	3.33	9.43	pl.) Sighișoara (sos.	11.14	6.50	1.06	7.33	10.50	5.40	10.23	6.05				
	3.48	9.47	Hasfalău	10.55	6.37	12.49	7.55	11.12	6.02	10.45	6.27				
	4.08	10.01	Homorod	10.24	6.16	12.18									
	4.45	10.25	Agostonfalva	9.45	5.49	11.40									
	5.27	10.53	Apăța	9.35	5.42	11.33									
	5.43	11.—	Feldióra	9.12	5.28	11.16	4.37	9.40	4.36						
	6.08	11.14	sos.) Brașov (pl.	7.46	4.23	10.03	7.33	12.32	7.47						
	7.52	12.26	pl.) Timiș (sos.	7.03	3.50	9.22									
	8.32	12.58	Predeal	6.38	3.35	8.57									
	9.09	1.16	București pl.	5.58	3.15	8.27									
	9.40	1.35		5.08	2.45	7.43									
	10.25	2.09			2.18	5.—									
	3.55	2.19			1.42	4.24									
	4.40	3.01			1.12	3.32									
	5.10	3.31			9.15	7.50									
	11.55	9.10													

Notă: Órele însemnate în stînga stațiunilor sînt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii mai negre însemnă orele de noapte.